

Co to jest kaliciwirusowe zakażenie górnych dróg oddechowych kotów?

- Jest spowodowane bardzo zaraźliwym kaliciwirusem kotów (feline calicivirus, FCV), szeroko rozpowszechnionym wśród kotowatych, zwłaszcza w dużych skupiskach.
- FCV charakteryzuje wysoka zmienność i ciągłe mutacje - istnieje wiele jego wariantów różniących się zjadliwością, antygenowością i immunogennością.
- Często występują jednoczesne zakażenia z herpeswirusem kotów, *Chlamydia* i/lub *Bordetella*.
- W USA i Europie obserwowano ogniska cięższej, uogólnionej, nierzadko śmiertelnej formy zakażenia FCV („zjadliwa uogólniona kaliciwiroza kotów”).

Zakażenie

- Koty chore (z ostrą infekcją) lub nosiciele wydalają FCV w wydzielinach z nosa i jamy ustnej oraz spojówek. Po wyzdrowieniu wiele kotów nadal wydalają FCV, zwykle w niewielkich ilościach przez przynajmniej miesiąc po zakażeniu, a niektóre latami.
- Do zakażenia dochodzi głównie przez kontakt bezpośredni, ale częste jest także pośrednie przeniesienie zarazka, ponieważ wirus na suchych powierzchniach w temperaturze pokojowej może zachować zaraźliwość do miesiąca.

Objawy kliniczne

- Zależą od zjadliwości danego wariantu FCV i wieku kota.
- Owrzodzenia śluzówki jamy ustnej, zapalenie górnych dróg oddechowych i wysoka gorączka; ponadto może występować kulawizna wskutek przejściowego zapalenia stawów.
- Zapalenie płuc, zwłaszcza u młodych kociąt.
- Obecność FCV stwierdza się u prawie wszystkich kotów z przewlekłym zapaleniem jamy ustnej lub dziąseł.
- Przy zjadliwej uogólnionej kaliciwirozie występuje gorączka, obrzęki skóry, owrzodzenia na głowie i kończynach oraz żółtaczką. Śmiertelność jest wysoka (do 67%) i choroba przebiega ciężiej u dorosłych.

Rozpoznawanie

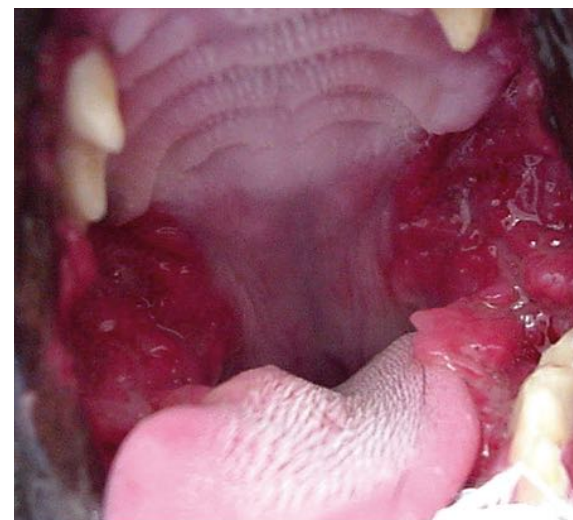
- Technika RT-PCR można stwierdzić RNA wirusa w wymazach ze spojówek i jamy ustnej, próbkach krwi, zeskrabinach skóry lub w płucach. Zmienność szczepów może jednak prowadzić do fałszywie ujemnych wyników
- Dodatkowo wyniki RT-PCR należy ostrożnie interpretować, ponieważ mogą być skutkiem wydalania nieznacznych ilości wirusa przez bezobjawowych nosicieli. Niekiedy szczepienie żywym wirusem może też dać wynik dodatni
- Izolacja wirusa jest mniej czułą metodą niż RT-PCR, ale wykrywa żywy zarazek. Próbki ze spojówek należy pobrać przed zastosowaniem fluoresceiny lub różu bengalskiego
- Nie zaleca się badań serologicznych, ponieważ nie pozwalają one na odróżnienie kotów zakażonych od zaszczepionych
- Rozpoznanie zjadliwej uogólnionej kaliciwirozy kotów opiera się na objawach klinicznych, bardzo wysokiej zaraźliwości i dużej śmiertelności oraz izolacji tego samego szczepu z krwi kilku chorych zwierząt

Postępowanie przy chorobie

- Podstawą jest podtrzymywanie sił (w tym nawadnianie) i dobra pielęgnacja
- Przy braku apetytu koty należy karmić smaczną, łatwo strawną, a nawet podgrzaną karmą
- Ulgę mogą przynieść leki mukolityczne (np. bromheksyna) lub inhalacje roztworem fizjologicznym
- Antybiotyki o szerokim spektrum należy podawać tylko ciężko chorym kotom, aby zapobiec wtórnym zakażeniom bakteryjnym
- FCV może utrzymywać się w środowisku do miesiąca i jest odporny na wiele popularnych środków dezynfekcyjnych. Skuteczne są: podchloryn sodu, nadtlenosiarczan potasu i ditlenek chloru
- Koty wprowadzane do schroniska powinny być poddawane kwarantannie przez 3 tygodnie; w zakażonych hodowlach mioty powinny przychodzić na świat w izolacji, a kocięta do czasu ich zaszczepienia nie powinny stykać się z innymi kotami.
- Należy rozważyć wczesne szczepienie kociąt od matek, które zakaziły poprzednie mioty, a także innych kociąt w sytuacji szczególnego zagrożenia.

Zalecenia dotyczące szczepień

- Wszystkie zdrowe koty należy zaszczepić przeciwko FCV (szczepienie zasadnicze).
- Koty bezobjawowo zakażone FeLV lub FIV także mogą być skutecznie uodpornione.
- Zaleca się dwa szczepienia w wieku 9 i 12 tygodni. W przypadku wysokiego ryzyka choroby zaleca się trzecią dawkę szczepionki w wieku 16 tygodni.
- Podstawowe zabezpieczenie kociąt powinno się kończyć jednym szczepieniem w wieku 10-16 miesięcy.
- Następnie dawki przypominające należy podawać co trzy lata. Przy wysokim ryzyku zachorowania należy jednak doszczepiać co roku.
- Dorosłym kotom z niejasnym wywiadem odnośnie szczepień należy także podać dwie dawki w odstępach od 2 do 4 tygodni, używając szczepionek zawierających ten sam szczep wirusa, a następnie odszczepić po roku.
- Jeśli choroba pojawi się w skupisku należycie zaszczepionych kotów, to biorąc pod uwagę zmienność antygenową FCV korzystna może być zmiana szczepionki na zawierającą inny szczep/szczepy tego wirusa.
- Po przebyciu kalciwirozy nie pozostaje dożywotnia odporność, zwłaszcza na inne antygenowo szczepy. Tak więc zaleca się szczepić też ozdrowieńców.

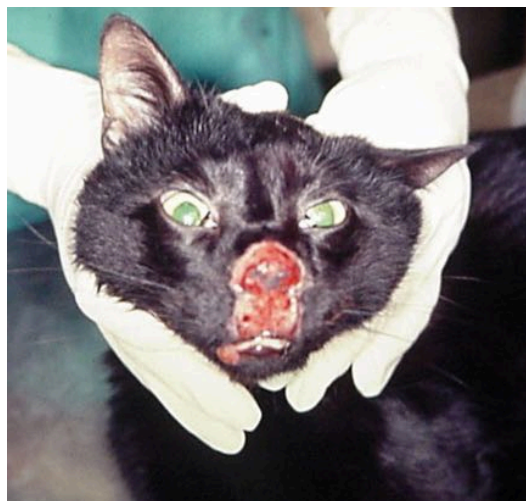
© Albert Lloret (ABCD), Universidad Barcelona

- Przewlekłe, wrzodziejące, rozrostowe zapalenie dziąseł i jamy ustnej.

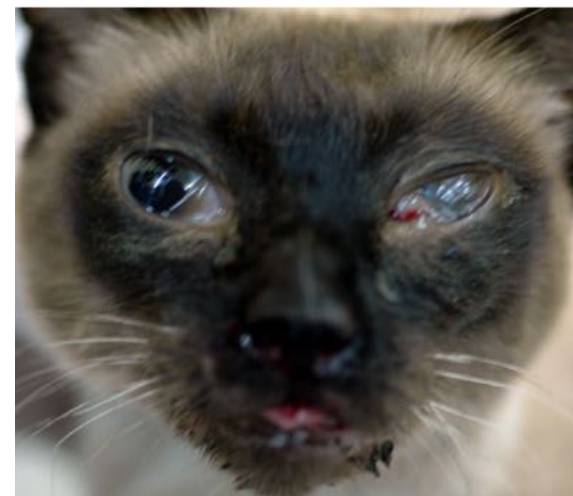
© Boehringer Ingelheim

- Owrzodzenie jamy ustnej z martwicą (oraz nieżył nosa)

© Albert Lloret (ABCD), Universidad Barcelona

- Ciężkie owrzodzenie śluzówkowo-skórne jamy ustnej i nosowej związane z zakażeniem FCV

© Albert Lloret (ABCD), Universidad Barcelona

- Zjadliwa uogólniona kalciwiroza kotów